ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ОБЩИНА РАКИТОВО
(2018 – 2019)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Нормативни основания.

Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на община ракитово е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование (обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г.) (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 232 от 20.10.2017 г.)

В основата на Общинската стратегия са констатациите от Анализ на Община Ракитово за потребностите от подкрепа по чл. 196, ал. 3 от ЗПУО, приет от Общински съвет – Ракитово с Решение № 345/17.02.2017 г. и Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците /2017-2019/, приета на заседание на Областен съвет, проведено на 24.10.2017 г. с Решение № 2, Протокол №36.

Стратегията е ориентирана към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик. Стратегията е в съответствие с набелязаните цели, приоритети и мерки за подобряване на достъпа и качеството на предучилищното и училищното образование.

Приоритет на политиките, свързани с приобщаващото образование е стремежът към премахване на всички форми на изолация в образованието и осигуряване на подкрепа и удовлетворяване на индивидуалните потребности на всички участници в образователно-възпитателния процес.

Стратегията включва и описание на предизвикателствата, вероятността за които е предопределена от Анализа, стратегическите и оперативни цели, необходимите мерки и дейности за реализиране на поставените цели.

1.2. Общи постановки за подкрепата за личностно развитие (ПЛР) във връзка със Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детска градина, училищата) в системата на предучилищното и училищното образование (СПУО) осигуряват, е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което предполага създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности , способности и умения и има за цел да осигури за тях подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие.

Редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа е уреден в Наредбата за приобщаващото образование.

Съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО, получаването на обща и допълнителна подкрепа е право на детето и ученика.

Чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна:

Обща подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО	Допълнителна подкрепа за личностно развитие по чл. 187 от ЗПУО
Насочена е към развитието на потенциала на всяко дете и ученик.	Насочена е към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите.
ü екипна работа между учителите и други педагогически специалисти; ü допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО; ü допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини); ü допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; ü консултации по учебни предмети; ü кариерно ориентиране на учениците; ü занимания по интереси; ü библиотечно-информационно обслужване; ü грижа за здравето; ü поощряване с морални и материални награди; ü дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; ü ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;	ü работа с дете и ученик по конкретен случай; ü психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения и при физически увреждания; ü осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; ü ресурсно подпомагане за ученици със специални образователни потребности. – краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение) – дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.

Основен принцип на Закона за предучилищното и училищното образование е подкрепата за детето и ученика да се осъществява на ниво най-близко до мястото, където живее и учи. Този принцип е намерил своето приложениие и за територията на община Ракитово - общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигуряват в детските градини и училища на територията на Общината.

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ГОТОВНОСТТА НА ОБЩИНАТА И НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

В анализа са разгледани ключовите фактори и елементи от предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и изводите за основната насока за бъдещи действия, които следват от силните и слаби страни на настоящите обстоятелства.

2.1 Състояние на общинската мрежа от образователни институции за учебната 2018/2019 г.

Към посочената учебна година в община Ракитово съществуват следните образователни институции:

- - 5 училища
- 4 детски градини
- 1 филиал ЦСОП на гр. Велинград

№	Име на училището /ДГ	Местополо-жение	Вид	Брой деца / ученици	Налични специфични ресурси, които могат да бъдат оползотворени за подкрепа за личностно развитие
	Училища				
1.	ОУ„Неофит Рилски“	гр. Костандово	основно - неспециализирано	310	Ресурсен кабинет, Екипи за личностна подкрепа, включително ресурсен учител, дидактични материали, Брайлова азбука, Библиотека, лекарски кабинет;
2.	СУ „Св. Климент Охридски”	гр. Ракитово	средно - неспециализирано	598	Ресурсен кабинет, екип от специалисти, FM машина за слухов дефицит, Брайлова азбука, Библиотека и читалня,

					лекарски кабинет, манипулационна и инхалационна, кабинет по лечебна физкултура
3.	ОУ „Христо Ботев”	гр. Ракитово	основно - неспециализирано	377	Ресурсен кабинет, дидактични материали, учебна литература
4.	ОУ „Христо Ботев”	гр. Дорково	основно - неспециализирано	174	Ресурсен кабинет, дидактични материали, учебна литература, ресурсен учител
5.	филиал ЦСОП на гр. Велинград	гр. Ракитово	специално	26	Координиращ екип, специални педагози, психолог, логопед, МТБ – специално обзаведени кабинети и стаи за обучителни и рехабилитационни дейности, общежитие
7.	ВУИ „Ангел Узунов”	гр. Ракитово	специално	44	Психолог, ресурсен кабинет, дидактични материали, учебна литература, ресурсен учител, сензорна стая.
	Детски градини				
1.	ДГ „Митко Палаузов”	гр. Ракитово	Детска градина	146	
2.	ДГ „Малина Тодорова”	гр. Ракитово	Детска градина	131	
3.	ДГ „3 – ти март”	с. Дорково	Детска градина	104	
4.	ДГ „Славейче”	гр. Костандово	Детска градина	147	

Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите

Ученици, включени в ЦОУД за уч. 2018 / 2019 г.		Ученици, включени в училищни форми за развитие на интересите		Ученици, включени във форми за развитие на интересите по проекти към МОН /“Твоят час“ и др./		Брой ученици, включени в извънучилищни форми за развитие на интересите	
Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици
32	645	13	208	61	452	4	50

Данни за деца и ученици със специални образователни потребности – данни за учебната 2018 / 2019 г.

Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование	Брой деца/ученици, подкрепяни от РЦПППО- Брой деца/ученици, подкрепяни от ЦСОП- Брой деца/ученици подкрепяни по проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“
От общия брой по т.5.1 – с ресурсно подпомагане от РЦПППО	62
Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в специални училища	40
Деца и ученици със сензорни увреждания	9
Деца и ученици с множество увреждания	21
Деца и ученици интелектуални затруднения	87
Деца и ученици с езиково-говорни нарушения	44
Деца със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия)	23
Деца и ученици с разстройства от аутистичния спектър	5
Деца с емоционални и поведенчески разстройства	13
От всички деца и ученици със СОП – брой на децата и учениците с необходимост от интензивна грижа и подкрепа	92

6. Данни за деца и ученици с хронични заболявания – данни за уч. 2018 / 2019 г.

Деца с хронични заболявания	28

7. Данни за деца и ученици с изявени дарби – данни за уч. 2016 / 2017 г.

Деца с постижения в областта на науката	8
Деца с постижения в областта на спорта	1
Деца с постижения в областта на изкуството	8

Напускане на образователната система. Деца в риск.

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемно поведение на учениците се осъществява от обществени възпитатели в училищата, както и от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН).

Училищните ръководства и общинска администрация полагат усилия за ограничаване на учениците, които не посещават училище. Създадена е практика за всеки напуснал или ученик с много неизвинени отсъствия директорите да подават информация до кмета на община Ракитово и до дирекция „Социално подпомагане".

Профил на напуснали т е ученици:

- Произхождат от социално слаби многодетни семейства с нисък доход и необразованост на самите родители;
- децата често се отглеждат от други роднини;
- за втора година повтарят в същия клас;
- половината от учениците не са били на целодневна организация на учебния ден;
- половината от напусналите ученици са със слаб успех, но за останалата част това не е бил основния проблем.

Водещи фак т ори за напускане на училище са :

- безотговорност на родителите, липса на средства, безработица;
- ранни бракове;
- непосещаване на учебни занятия.
- движението на родителите и техните деца за чужбина

Директорите н училищата поддържат постоянна връзка с общината за осъществяване на контрол и своевременно информиране за записването на учениците, в задължителна училищна възраст потвърдено със съобщения. Изградена е оптимална транспортна схема до град Ракитово с наличните училищни автобуси като е осигурено безопасното придвижване на учениците до съответното училище. Експедитивно и отговорно се работи за обхвата на всички деца в задължителното предучилищно и училищно обучение и се прилага „Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст".

Отбелязана е малка, но устойчива тенденция за намаляване на ежегодния брой напускащи училището ученици. Институциите поотделно водят активна политика в рамките на своите правомощия за предотвратяване на напускането на училище и

връщането в образователната система на напусналите ученици.. Необходимо е да се работи по преодоляването на проявата им за всеки конкретен случай.

Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и за необходимата толерантност и търпимост.

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

3.1.СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

В двегодишния период на първата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят ключовите фактори и ресурси за успешен старт в осигуряването в образователните институции на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

3.2. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

3.2.1.Оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

3.2.2.Оперативна цел 2: Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

3.2.3.Оперативна цел 3: Организационно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите на новата нормативна уредба за приобщаващо образование.

3.2.4.Оперативна цел 4: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

3.2.5.Оперативна цел 5: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

4. ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според шестте оперативни цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите държавни институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

По оперативна цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Мярка 1 Осигуряване на качествено и задълбочено оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и разграничаване на нуждата от обща и от допълнителна подкрепа.

- Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите за разпознаване на обучителни трудности у децата и учениците.
- Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 годишна възраст в рамките на установяването на готовността на детето за

училище, като се отчита физическото, познавателното, езиковото, социалното и емоционалното му развитие

Мярка 2 Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в съответствие с новата нормативна уредба – ЗПУО и Наредба за приобщаващото образование – разяснителни дейности, подготовка, прилагане на нормативната уредба, развитие на практиките.

Мярка 3 Предотвратяване и адекватна и ефективна реакция при тежки нарушения на дисциплината и прояви на агресия и тормоз от и спрямо деца и ученици.

- Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им
- Училищата и детските градини разработват, според своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката

Мярка 4 Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране.

- Организиране на училищно, общинско или спортно ниво на спортни празници, вкл. и съвместно с деца и ученици със СОП.
- Организиране на публични изяви на групите за извънкласни дейности.
- Организиране, провеждане и участие в различни прояви и инициативи.

Мярка 5 Подкрепа за талантливи деца

Мярка 6 Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система.

- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- Налагане на административни санкции на родителите, съгласно чл.347 от ЗПУО

Мярка 7 Разширяване на възможностите за включване на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование, с цел изграждане на знания, умения и нагласи, необходими през целия живот.

- Организиране и участие в програми, свързани със здравето на децата и учениците;
- Международен ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН - Световен ден за борба срещу наркоманиите и 31 май - Международен ден за борба с тютюнопушенето; 1 Декември –Световен ден за борба срещу СПИН и други;

По оперативна цел 2 – Осигуряване на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

Мярка 1 Осигуряване на специалисти в училищата и детската градина за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочно допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности

Мярка 2 Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите, за идентифициране на потребностите и предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

По оперативна цел 3: Организационно развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите на новата нормативна уредба за приобщаващо образование.

Мярка 1 Развитие на капацитета на училищата и детската градини за успешно прилагане на новата нормативна уредба.

- В изпълнение на чл. 6 от Наредба за приобщаващото образование детските градини и училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и изготвят обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование
- В изпълнение на чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование директорите на детската градина и училищата определят координиращ екип в институцията в началото на всяка учебна година. Ролята на координиращият екип е да организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие.

Мярка 2 Създаване и укрепване на капацитета на регионалния екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности по чл. 190 от ЗПУО към Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование.

- Осигуряване на педагогическа и психологическа подкрепа на децата и учениците със СОП за оптимално развитие на силните страни и способностите, коригиране и компенсиране на обучителните затруднения, постигане на очакваните резултати от обучението, стимулиране на цялостното им развитие за успешна социална и професионална реализация.

По оперативна цел 4: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищно образование.

Мярка 1 Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции,

- Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;

По оперативна цел 5: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Мярка 1 Създаване на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на отделите за закрила на детето от страна на училищата и детската градина:

Мярка 2 Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности.

Мярка 3 Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби и общинска програма и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби;

Мярка 4 Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие:

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Съвместни дейности на институциите в системата на предучилищното и училищното образование с ОЗД и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие

Мярка 5 Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище. Обединяване на усилията за връщане в

образованието на отпаднали ученици:

- Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото.
- Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане;

6. КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Община Ракитово отговаря за цялостното изпълнение на общинската стратегия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

Изпълнението на Годишния общински план се координира и отчита по ред, определен от кмета на Община Ракитово и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от ЗПУО.

7. SWOT АНАЛИЗ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ

Силни страни	Слаби страни
Училищата и Детската градина разполагат с квалифицирани учители по учебните предмети.	
Училището провежда политика за подкрепа на децата и учениците от уязвими групи във връзка с обхвата и задържането им в училище.	В малките населени места децата и учениците нямата възможност да развиват своите таланти и да спортуват. Липса на спортни клубове и спортни бази, клубове по интереси и др.
Обхват на децата в целодневна организация на учебния ден.	Трудно осъвременяване на материалната база на училището, поради недостиг на средства
Осигуряване на безплатен транспорт за пътуващите ученици от населени места, в които няма училище	Липса на квалифицирани кадри - психолози и педагогически съветници за работа с деца и ученици с проблемно поведения.
Работа по проекти и национални програми	Ученици, които живеят в непълни семейства или се отглеждат от баби и дядовци.
Подобрена материална база в ДГ и Училища	Демотивирани родители, които не приемат образованието като ценност.
Добро взаимодействие с читалища и неправителствени организации	Трудна комуникация и приобщаване на родителите към училищната общност.
Възможности	Заплахи
Повишаване на резултатите на учениците от обучението на изхода на етап и степен на образование.	Увеличаване броя на децата и учениците с проблемно поведение.
По - интензивно включване на родителите в дейности заедно с учениците за приобщаването им към училищната общност.	Увеличаване броя на децата и учениците в задължителна училищна възраст, които напускат училище.

Подобряване условията и възможностите за спорт.	Намаляване на постигнатите резултати на учениците в обучението.
Подобряване на комуникацията между институциите, които имат отношение към образованието и възпитанието на децата и учениците.	Задълбочаване на демографските проблем и обезлюдяване на областта.